

RAPORT

SITUAȚIA RESPECTĂRII DREPTURILOR OMULUI ÎN PENITENCIARELE DIN ROMANIA

Cuprins:

- 1. Obiectivele controlului parlamentar și problemele principale cu care se confruntă sistemul penitenciar**
- 2. Acțiunile desfășurate în cadrul exercitării controlului parlamentar**
- 3. Măsuri propuse pentru ameliorarea situației drepturilor omului în penitenciare**

1. OBIECTIVELE CONTROLULUI PARLAMENTAR ȘI PROBLEMELE PRINCIPALE CU CARE SE CONFRUNTĂ SISTEMUL PENITENCIAR

În urma primirii la Comisie a mai multor sesizări și memorii privind situația respectării drepturilor persoanelor aflate în stare de detenție, o parte dintre membrii *Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale* au fost desemnați - în baza votului unanim al tuturor membrilor Comisiei - să se deplaseze în mai multe unități penitenciare, în vederea verificării sesizărilor și memoriilor primite - prin documentare la fața locului.

De asemenea, în același cadru al exercitării controlului parlamentar asupra instituțiilor publice, a fost audiat, la Comisie, în două rânduri, directorul general al **Administrației Naționale a Penitenciarelor**, dl magistrat Emilian Stănișor, care a prezentat o informare pe marginea activității instituției pe care o conduce, precum și lămuriri punctuale asupra cazurilor semnalate de posibile abuzuri la adresa deținuților.

Obiectivele urmărite în cadrul exercitării controlului parlamentar asupra **Administrației Naționale a Penitenciarelor** din subordinea **Ministerului Justiției** au fost următoarele: progresul reformei sistemului penitenciar, respectarea drepturilor persoanelor aflate în detenție, condițiile de detenție și muncă, comportamentul personalului penitenciar și tratamentul aplicat deținuților, pregătirea reinsertiei sociale a deținuților după eliberare, asigurarea informării și reeducării deținuților, existența traficului de droguri în penitenciare.

• Progresul reformei sistemului penitenciar

În urma alocării unor sume mai mari pentru investiții destinate sistemului penitenciar, în perioada 2001-2004, s-a reușit crearea a 5824 de noi locuri de detenție și modernizarea altor 9096 de locuri, dar acestea nu reprezintă decât o treime din totalul celor 38.606 existente. Trebuie subliniat aici că **Administrația Națională a Penitenciarelor** a propus, în cursul anului 2002, un program privind construirea unui penitenciar din fondurile PHARE, program susținut și de Delegația Comisiei Europene în România, însă această inițiativă nu a fost sprijinită de **Ministerul Integrării Europene**.

Considerăm că ritmul reformei sistemului penitenciar s-a încetinit până la stagnare, aceasta fiind periclitată de câțiva factori principali, cum sunt:

1. subfinanțarea – alocarea unei sume de la buget, pentru anul 2004, reprezentând numai 72,6% din necesarul minim de fonduri, bugetul alocat pe 2005 acoperind doar necesarul de hrană al deținuților pentru primul semestru al anului;

2. condiții de detenție, igienă și muncă – în parte improprii;

3. insuficiența atât a personalului de pază, având posturile ocupate în procent de 80,56%, cât și a personalului medical – cu posturile acoperite în proporție de 85,25 %, precum și gradul ridicat de instabilitate al personalului existent în cele 2 categorii.

4. gradul ridicat de uzură fizică al unor spații de detenție - cum ar fi penitenciarul de la Jilava, care trebuie demolat în totalitate ♦ insuficiența mijloacelor de pază, intervenție, supraveghere, legătură, alarmare, avertizare și transport.

- **Condițiile de detenție și suprapopularea penitenciarelor**

Condițiile de detenție rămân - în parte - satisfăcătoare, însă în unele penitenciare ele sunt necorespunzătoare atât din punct de vedere al respectării standardelor interne, cât și al standardelor europene. Actualmente, sistemul penitenciar din România cuprinde 45 de unități penitenciare - incluzând 35 de penitenciare, 6 închisori-spital și 3 unități de reeducare pentru tineri. Suprapopularea acestora rămâne principala problemă.

Deși în programul de reformă a sistemului judiciar aprobat de Guvernul României în 2001, s-a aprecia necesară construirea a 14 penitenciare noi – care prin planurile ministeriale au fost reduse la 4!, nu s-a deschis încă până în prezent nici o lucrare, bugetul alocat A.N.P pe 2004 a fost la limita supraviețuirii, iar în anii precedenți s-a ridicat doar la 70% din necesarul solicitat!

Ca urmare, supraaglomerarea reprezintă o problemă majoră pentru întreg sistemul penitenciar din România, indiferent de condițiile de detenție - bune sau rele - existente în penitenciare diferite. Astfel, Penitenciarul Bacău are un grad de ocupare de 280%, Penitenciarul cu Regim de Maximă Siguranță Craiova – care are o capacitate de 1650 locuri, adăpostește un număr de 1900 de deținuți, iar Penitenciarul cu Regim de Maximă Siguranță Jilava – cu o capacitate de 2000 de locuri, are un număr de 2500 persoane în detenție.

România folosește și azi - din păcate - unități penitenciare cu spații de detenție care nu îndeplinesc nici măcar normele impuse de *Legea executării pedepselor privative de libertate din 1969* și cu atât mai puțin normele europene în domeniu. Unele dintre acestea, cum este cazul notoriu al Penitenciarului Jilava, trebuie demolate integral și reconstruite pe altă locație, caracteristicile terenului și starea de uzură a clădirii făcând inutile orice cheltuieli de renovare parțială!

Tot ca urmare a suprapopulării sistemului penitenciar, arestații preventiv sunt deseori - din lipsă de spațiu - închiși în aceleași celule cu condamnații definitiv, care au, de multe ori, inclusiv omucideri în cazier.

Problema alocației de hrană pentru deținuți

Alocația pentru hrana deținuților este de 320.109 lei/zi. Dacă se compară aceasta cu alocația pentru hrana zilnică a unui soldat din armata română - de 18.000 lei - și cu alocațiile de hrană prevăzute de Ministerul Sănătății în *Hotărârea Guvernului nr.839/2004 privind nivelul alocațiilor de hrană pentru consumurile colective din unitățile sanitare publice și din creșe*, potrivit căreia bolnavii psihici beneficiază de hrană în valoare de 70.000 lei, iar bolnavii de TBC, diabeticii și neoplazicii de 90.000 lei, se poate spune că aceasta ar fi îndestulătoare, chiar o « discriminare pozitivă » față de celelalte categorii menționate.

În ceea ce privește asigurarea hranei pentru deținuți, Administrația Națională a Penitenciarelor asigură majoritatea produselor din carne din fermele aflate în administrare, dar are și la resurse externe, mai ales pentru cei 10.000 de deținuți necăutați. De asemenea, alimentația primită de deținuți poate fi completată de aceștia, prin achiziționarea de produse de la magazinele care funcționează în fiecare penitenciar, având în vedere că fiecare deținut are voie să primească de acasă bani, într-un ban de 6 milioane lei pe lună.

• Dreptul la informare și educație

Cei 45.000 de deținuți beneficiază de televizoare, radiocasetofoane sau radiouri în celule, prin care li se asigură dreptul la informare. Numărul acestor surse de informare este însă insuficient, uzura fizică și morală a multora dintre ele fiind avansată.

De asemenea, deținuții – pe lângă învățarea unor meserii sau calificarea în meseriile avute în stare de libertate – aceștia au posibilitatea de a învăța și limbi străine, cu profesori special angajați în acest scop.

O relativă reușită în acest sens este calificarea unui număr de 1.233 de deținuți, din care 146 minori și tineri din centrele reeducare și penitenciarele pentru minori și tineri, restul de 1.087 fiind adulți. De asemenea, în 2004 au urmat cursurile primare și gimnaziale un număr de 2000 de persoane, dintre care 4 deținuți au urmat chiar cursuri universitare.

• Rehabilitarea și reinserția socială a persoanelor eliberate din detenție

În pofida eforturilor Guvernului de a încerca rehabilitarea socială și reinserția lor socială – atât la nivel legislativ, cât și prin parteneriatele inițiate cu organizații neguvernamentale, reinserția socială a deținuților eliberați este anevoioasă, în condițiile în care angajatorii se feresc de asemenea angajați, deși A.N.P. conlucrează bine în această direcție cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

• Traficul de droguri în penitenciare

În ceea ce privește traficul de droguri al mediului penitenciar, acesta nu există în accepțiunea sa generală, abaterile semnalate și depistate referindu-se la traficul de medicamente cu efect tranchilizant - care nu sunt pe lista celor comercializate fără rețetă, și pe care deținuții bolnavi le vând altor deținuți interesați.

O altă problemă este cea privitoare la diagnosticarea utilizatorilor de droguri în vederea administrării tratamentului adecvat, impunându-se implementarea unui sistem de investigare a dependenței de droguri, încă de la sosirea deținuților în penitenciar.

Se știe că - în prezent - consumul de droguri se declară în scris de către fiecare deținut, iar veridicitatea declarației sale este îndoielnică, de cele mai multe ori, întrucât aceasta poate fi dată numai cu scopul de a fi scutit de participarea la activitățile penitenciarului.

3. Acțiunile desfășurate în cadrul exercitării controlului parlamentar

3.1 Audieri în cadrul Comisiei

În data de 22 februarie 2005, a avut loc ședința Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale, având pe ordinea de zi audierea domnului magistrat dr.Emilian Stănișor, directorul general al **Administrației Naționale a Penitenciarelor**, care a fost însoțit de mai mulți membri din conducerea instituției: Morar Mariana, directorul Direcției Relații Internaționale, Publice și Secretariat, Robert Cazanciuc, director general adjunct al A.N.P., Binișor Constantin, director general adjunct al A.N.P., Oancea Dumitru, director al Direcției de Informatică și Sterian Dan, consilier.

În cadrul ședinței, deputații au audiat o prezentare a activității **Administrației Naționale a Penitenciarelor** și a problemelor cu care se confruntă sistemul penitenciar din România, cerând, totodată, lămuriri privind situația respectării drepturilor omului în închisori. S-a relevat - în cadrul discuțiilor - că s-au făcut progrese în reforma sistemului penitenciar, dar că alocațiile de la buget sunt prea reduse în comparație cu necesitățile și că este necesară rectificarea bugetului la acest capitol pe anul în curs, pentru a se putea continua reforma.

Dr.Emilian Stănișor, directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor a menționat că - în cele patru tipuri de penitenciare existente - numărul deținuților a scăzut de la 52.000 la 38.000, datorită măsurilor legislative de micșorare a perioadei de arest preventiv. În plus, sistemul penitenciar din România a fost demilitarizat, efectiv și total, permițând personalului din sistemul penitenciar să se organizeze în sindicate. Pentru îmbunătățirea relațiilor dintre deținuți și personalul care lucrează în penitenciare, s-a elaborat un program prin care pot fi angajați numai agenți cu

studii liceale, cu diplomă de bacalaureat, iar ca ofițeri și alt personal contractual, numai persoane cu studii superioare cu licență.

În ceea ce privește asigurarea reeducării prin muncă, în vederea reinserției sociale, în penitenciare au luat ființă școli de meserii simple, care, la terminarea cursurilor, acordă și diplomă de calificare.

Alte realizări în reforma sistemului penitenciar sunt: modernizarea spitalelor și cabinetelor medicale, prin care s-a realizat scăderea ratei mortalității; informatizarea **Administrației Naționale a Penitenciarelor**; transparența achizițiilor în vederea înlăturării corupției, precum și colaborarea strânsă între A.N.P., ONG-uri și mass-media.

O deficiență semnalată de deținuți conducerei **Administrației Naționale a Penitenciarelor** este și următoarea: potrivit regulamentului penitenciar, fiecare deținut are voie la o oră de schimbare pe zi, problemă rezolvabilă cu destulă dificultate, datorată numărului mare de deținuți, aceștia fiind supravegheați de angajații penitenciarelor, și nu de poliție sau jandarmerie, așa cum se practică în țările europene.

În cadrul audierii, dl deputat Ion Sasu a întrebat conducerea A.N.P. dacă există un program de integrare a deținuților după încetarea detenției sau dacă aceștia ajung - în lipsa acestuia - să comită alte infracțiuni.

Dl director Emilian Stănișor a precizat că nu există nici o posibilitate de monitorizare, dar că după grațierea din anul 2003, A.N.P. a urmărit situația deținuților și au constatat că numai 10-15% din cei eliberați au recidivat, procent mic comparativ cu cel din țările europene, care este de 30%.

Dl deputat Emil Cutean a întrebat dacă există mai mulți deținuți decât paturi și cum se soluționează problema. Dl director Emilian Stănișor a evidențiat că deținuții sunt separați după sex, vârstă și grad de pericolozitate. În anumite penitenciare numărul persoanelor este, într-adevăr, mai mare decât cel al paturilor, tocmai datorită acestei separații. Domnia sa a citat, în acest sens, Bacăul, care are cel mai ridicat grad de aglomerare, în procent de 280%. O sugestie oferită de dl deputat Cutean pentru soluționarea rapidă a supraaglomerării a fost aceea ca unitățile militare desființate să fie transformate în penitenciare, prin amenajările corespunzătoare.

Răspunsul directorului A.N.P. a fost că - după anul 1977 - când Ceaușescu a introdus conceptul de "om nou", care avea o morală socialistă prea înaltă pentru a fi condamnat, 75% dintre penitenciare au fost demolate, din cele 80 existente la acea vreme, rămânând doar 16 ! În a doua parte a anilor '90, au fost repartizate A.N.P. mai multe construcții dezafectate și vechi, dar s-a constatat că sumele care erau necesare pentru consolidarea, amenajarea și modernizarea lor erau mai mari decât cele necesare pentru construirea unui penitenciar nou. Singurul beneficiu al acestor intrări în posesie a fost că - pe lângă clădirile vechi - s-au repartizat și terenurile aferente, pe care A.N.P. a putut amenaja crescătorii de porci și păsări în regim de autogospodărire.

Dl deputat Petru Tărniceru a întrebat conducerea A.N.P. dacă lipsa de personal nu generează disfuncționalități în funcționarea penitenciarelor.

Răspunsul a fost că, actualmente, există un supravegheător la 200 de deținuți, iar acesta nu poate intra în celule fără sprijinul echipei de intervenție, care are această misiune.

Dl deputat Gheorghe Chiper a pus, la rândul său, trei întrebări legate de:

1. demararea unei monitorizări a plângerilor deținuților, apărute în mass-media;
2. nivelul fondurilor necesare;

Precizările făcute de conducerea A.N.P. au fost următoarele:

- toate sesizările apărute în mass-media sunt monitorizate și verificate;

- suplimentarea numai cu 40 de miliarde de lei a fondurilor alocate este insuficientă pentru desfășurarea în bune condiții a activității penitenciarelor. Problema fondurilor pentru asigurarea hranei este deosebit de dificilă, deoarece din cei 39.000 de deținuți 10.000 sunt “deținuți necăutați”, cărora familiile nu le acordă nici un sprijin și care nu își pot asigura din venitul propriu nici măcar lenjeria de corp.

Pornind de la neajunsurile semnalate în petițiile și scrisorile primite pe adresa comisiei, dl deputat Nicolae Păun a solicitat date despre : igiena din penitenciare, calitatea apei potabile, canalizarea defectuoasă, asigurarea unei alimentații corespunzătoare din punct de vedere caloric, traficul de droguri din incinta penitenciarelor și numărul deținuților din fiecare unitate penitenciară față de capacitatea acestora.

Dl Emilian Stănișor a arătat că o mare parte a sesizărilor privind condițiile de detenție necorespunzătoare sunt reale ; că atât calitatea apei, cât și canalizarea lasă de dorit și că **Administrația Națională a Penitenciarelor** s-a străduit să asigure hrană corespunzătoare pentru fiecare dintre cei încarcerați, dar că nu pot satisface pretențiile tuturor, deoarece ei provin din medii diferite și că este greu să satisfaci deținuții din așa-zisa categorie a “gulerelor albe”, care provin din medii care depășesc nivelul mediu de bunăstare.

3.2 - Deplasări de documentare în penitenciare

Plenul Comisiei a stabilit ca datele oferite în cadrul audierilor de dl Emilian Stănișor - directorul general al **Administrației Naționale a Penitenciarelor** și sesizările cuprinse în scrisorile care sunt adresate Comisiei să fie verificate în cadrul unor deplasări de documentare în unități penitenciare. Comisia a desemnat - cu unanimitate de voturi - pe domnii deputați Ioan Aurel LRus, Petru Tărniceru, Lucian Cătălin Matei și Nati Meir. Au fost vizitate penitenciarele din Botoșani, București-Rahova, Craiova, Jilava, Mărgineni, Ploiești și Tulcea.

Principalele probleme constatate la *Penitenciarul cu regim de maximă siguranță Jilava*, în urma deplasării membrilor desemnați ai

Comisiei, sunt mult mai grave decât la toate celelalte, cel puțin sub aspectul condițiilor de detenție și a condițiilor elementare de igienă, necesitând - prin urmare - găsirea de soluții urgente.

Astfel, penitenciarul este supraaglomerat – acesta adăpostind circa 2500 de deținuți pe 2000 de locuri de cazare! La acest neajuns se adaugă și condițiile precare de detenție, întrucât celulele au dimensiuni mici, față de numărul de paturi existent în fiecare, în care dorm și câte doi deținuți. În plus, condițiile de igienă sunt sub limita acceptabilului: nu există grupuri sanitare în celule și nu se asigură apa curentă necesară igienei personale. În acest sens, deținuților li se asigură accesul la o baie cu apă caldă doar o dată pe săptămână. De fapt, chiar alimentarea cu apă potabilă reprezintă una din problemele grave ale acestei unități penitenciare, în condițiile în care aceasta provine din trei puțuri săpate abia în urmă cu trei ani, puțuri – care dintr-o greșeală – se află deasupra unei pungi de gaze naturale ce alterează, prin degajările sale atât gustul, cât mai ales puritatea apei.

De departe cea mai îngrijorătoare problemă cu care se confruntă atât deținuții, cât și personalul din acest penitenciar este starea avansată de degradare a clădirilor ce compun penitenciarul, care este lipsită și de existența unei săli de mese, mâncarea fiind servită în celule.

Insuficiența izbitoare a personalului de pază - ca și neasigurarea asistenței medicale corespunzătoare, în condițiile în care pentru cele șase secții în care sunt împărțiți deținuții, există numai 4 medici și 7 asistenți medicali, iar dotarea cabinetelor medicale este neadecvată - fac din Penitenciarul Jilava problema capitală a sistemului penitenciar din România.

Spre deosebire de Penitenciarul Jilava, Penitenciarul cu regim de maximă siguranță Craiova asigură condiții net superioare, atât din punctul de vedere al condițiilor de detenție, cât și al siguranței și ordinii interioare.

Totuși problema supraaglomerării există și în acest penitenciar, fiind depistate cazuri în care trei deținuți ocupă 2 paturi, cazuri regăsite, în special, în celulele mici unde există un număr prea mare de paturi. În ceea ce privește igiena și asistența medicală acestea sunt incomparabil mai bune cu cele de la Jilava, dar persistă lipsa de personal suficient, iar cabinetul medical duce o lipsă acută de instrumentar și de materiale. În plus, bărbații primesc apa caldă o singură dată pe lună. De asemenea, alte neajunsuri sunt insuficiența fondurilor alocate cheltuielilor curente și, mai ales, insuficiența numerică a personalului de pază.

O situație aparte prezintă Penitenciarul Mărgineni – unde nu atât condițiile de detenție sunt preocupante, ci tratamentul la care ar fi supuși – se pare, potrivit acuzelor din petițiile deținuților, care nu au putut fi verificate – așa-numiții „deținuți-problemă”, din partea personalului de pază. De remarcat, în acest context, că - în acest penitenciar - este mai răspândită decât în celelalte penitenciare practica deținutului încurajat de conducerea închisorii să acționeze ca un veritabil șef de celulă sau monitor. Acesta este discriminat

pozitiv față de colegii de celulă, în schimbul furnizării de informații despre ceilalți deținuți.

Trebuie semnalate aici și cazurile deceselor a 5 deținuți, în condiții cel puțin bizare. Este vorba despre producerea a cinci decese într-o perioadă scurtă de numai 45 de zile. Astfel, între 2.01.2005 și 13.02.2005 au decedat – **toți (!) din aceeași cauză, „insuficiență cardio-respiratorie acută”** – următoarele persoane: Oseschi Ioan (46 ani), Arghir Gheorghe (51 ani), Gagiu Gheorghe (50 ani), Bănică Nicușor (49 ani), Tănase Florin Vasile (41 ani) – ultimii doi la aceeași dată, 16 ianuarie 2005. În urma audierii la Comisie a domnului Emilian Stănișor, directorul general al **Administrației Naționale a Penitenciarelor**, pe marginea acestor 5 cazuri de deces de la Penitenciarul Mărgineni, domnia sa a răspuns prin *adresa nr.2461 din 31 martie 2005* (anexată prezentului raport), din care rezultă că cercetările efectuate de **Parchetul de pe lângă Tribunalul Dâmbovița** au constatat că decesele celor 5 deținuți au survenit din cauze naturale. Totuși, având în vedere **vârstele apropiate și relativa tinerețe și vigoare** a celor 5, ca și **unele dintre cauzele deceselor – „edem pulmonar”** (cazul Oseschi Ioan), **„stază cerebrală și pulmonară și hemoragie digestivă superioară”** (cazul Arghir Gheorghe), **„aspirat gastric în căile aeriene superioare”** (cazul Bănică Nicușor), **„hepatosplenomegalie”** (cazul Tănase Florin Vasile) – decese ce ar fi putut surveni în urma reținerii și tratamentelor aplicate acestora pe fondul unor proteste față de modul autoritarist de acțiune al directorului închisorii, supranumit „Dumnezeul deținuților” printre aceștia, considerăm că redeschiderea dosarelor cu soluția de începere a urmăririi penale, mergând până la exhumarea cadavrelor, ar exonera de orice suspiciune personalul și conducerea acestui penitenciar.

O problemă deosebită o reprezintă - în cazul acestui penitenciar - și respectarea celor mai elementare norme de protecție a muncii în atelierul de tâmplărie.

În urma deplasării domnului Petre Tărniceru la **Penitenciarul Botoșani**, s-a putut constata că - pentru ameliorarea condițiilor de detenție - sunt necesare următoarele :

- găsirea de soluții pentru suplimentarea capacității actuale de cazare, întrucât 1334 de deținuți ocupă 1302 de locuri;
- asigurarea unui personal medical corespunzător numărului de deținuți, prin ocuparea postului vacant de medic și crearea și ocuparea a 2 posturi de asistent medical;
- suplimentarea și ocuparea unui număr de 35-40 posturi pentru agenți, în cadrul personalului de pază, pentru a se putea asigura paza deținuților, în cazul deplasării pentru a lucra în exteriorul penitenciarului;
- realizarea alimentării cu gaz metan al penitenciarului;

- înlocuirea unei părți a cazarmamentului deținuților, care e deosebit de uzată;
- asigurarea echipamentului corespunzător pentru personalul penitenciar, ce nu a mai fost reînnoit din 2003.

Concluziile desprinse de dl deputat Nati Meir, după vizita sa de documentare întreprinsă la Penitenciarul cu Regim de Maximă Siguranță Tulcea, au fost următoarele:

- principala problemă este lipsa fondurilor necesare modernizării penitenciarului, utilărilor corespunzătoare și angajării de personal, numărul actual de angajați fiind insuficient; în acest sens,
- aglomerarea celulelor, întrucât acestea au fost construite pentru o capacitate de 6 locuri fiecare, dar - în prezent - există câte 15 deținuți în fiecare celulă;
- deși beneficiază de o dotare materială adecvată, cabinetul medical este deservit de un singur medic și un asistent la cei 866 de deținuți, medicul generalist administrând tratamente pentru trei specializări medicale, inclusiv stomatologie.
- camera de vizite nou construită nu a fost încă dată în folosință din lipsa mobilierului, cea utilizată în prezent fiind improprie, deoarece funcționează într-un spațiu improvizat, de dimensiuni foarte mici;
- numărul de televizoare - pentru asigurarea principalului mijloc de informare despre evenimentele din țară, care să permită - ulterior - o reinsertie socială mai ușoară, este insuficient.

În cadrul celei de a doua vizite întreprinse la acest penitenciar, dl deputat Nati Meir a făcut o donație pentru deținuți, constând din 17 televizoare, care să rezolve problema asigurării dreptului la informare al acestora.

4. MĂSURI PROPUSE PENTRU AMELIORAREA SITUAȚIEI DIN PENITENCIARE

Din punct de vedere legislativ, putem spune că Parlamentul a făcut - în mare parte - ceea ce ținea de îmbunătățirea legislației în domeniu, adoptând, în iunie 2004, cele 2 legi importante pentru această categorie aparte de cetățeni:

- *Legea nr.293/2004 privind Statutul funcționarilor publici din sistemul administrației penitenciare, intrată în vigoare la 28 septembrie 2004;*
- *Legea nr.294/2004 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal – ce va intra în vigoare la data de 28.06.2005, concomitent cu punerea în aplicare a prevederilor noului Cod penal.*

Prin reglementarea amănunțită a drepturilor persoanelor private de libertate, a condițiilor în care aceste drepturi pot fi restrânse, precum și a procedurilor disciplinare, legiuitorul a acordat cuvenita atenție modului de executare a pedepselor și măsurilor preventive privative de libertate, inclusiv prin posibilitatea oferită celor nemulțumiți de măsurile luate în îndeplinirea dispozițiilor legale de a se adresa cu plângere judecătorească judecătorului delegat cu executarea pedepselor - instituția judecătorului delegat fiind una dintre principalele noutăți pozitive ale Legii nr.294/2004.

Pentru remedierea situației actuale din sistemul penitenciar din România, Comisia propune următoarele măsuri:

1. modificarea legislației existente, în vederea micșorării duratei pedepselor, mai ales pentru deținuții care nu au antecedente penale, pentru că s-a observat, din graficele prezentate, că cifra celor care nu au antecedente penale este foarte mare, lucru îngrijorător și în contradicție cu observațiile care s-au făcut în celelalte țări europene.
2. mărirea alocațiilor bugetare pentru reforma sistemului penitenciar, determinată de faptul că o serie de penitenciare trebuie, de urgență, modernizate, precum și de faptul că în schema resurselor umane există 15.000 de posturi din care 3.000 rămânând vacante, datorită lipsei de fonduri;
3. modificarea regulamentului penitenciar astfel încât deținuții să nu mai fie supravegheați de angajații penitenciarelor, ci de poliție sau jandarmeni, așa cum se practică în țările europene.
4. construirea de penitenciare în parteneriat public-privat, pentru a permite îmbunătățirea de urgență a logisticii penitenciarelor, în condițiile în care statul nu dispune de fonduri suficiente;
5. implementarea cât mai rapidă a instituției “judecătorului delegat” din Legea nr.294/2004;

Concluzie : *stagnarea reformei sistemului penitenciar românesc, ce se poate transforma oricând - după data de 1 iulie, când se vor epuiza alocațiile de buget pentru hrana deținuților pe tot anul - într-o criză gravă, solicită măsuri urgente din partea autorităților guvernamentale la toate nivelurile, mai ales în contextul în care problemele justiției românești constituie deja*

unul dintre subiectele vizate de așa-numita “scrisoare de avertizare timpurie” - ce va fi adresată de Comisia Europeană autorităților române.

***Comisia pentru drepturile omului, culte
și problemele minorităților naționale***

PREȘEDINTE,

Nicolae Păun

STIRIBESULS